

**Eksploracja i eksploatacja
gazu ziemnego ze złóż
niekonwencjonalnych**

**Wybrane zagadnienia
prawne i ekonomiczne**

POD REDAKCJĄ RAJMUNDA MOLSKIEGO

Eksploracja i eksploatacja gazu ziemnego
ze źródeł niekonwencjonalnych
Wybrane zagadnienia prawne i ekonomiczne

UNIwersytet Szczeciński
ROZPRAWY I STUDIA T. (MXIX) 945

Eksploracja i eksploatacja gazu ziemnego
ze źródeł niekonwencjonalnych

Wybrane zagadnienia prawne i ekonomiczne

Pod redakcją naukową Rajmunda Molskiego

Szczecin 2016

Rada Wydawnicza

Adam Bechler, Tomasz Bernat, Anna Cedro, Paweł Ciężczyk
Piotr Michałowski, Małgorzata Ofiarska, Aleksander Panasiuk
Grzegorz Wejman, Dariusz Wysocki, Renata Ziemińska
Marek Górski – przewodniczący Rady Wydawniczej
Radosław Gaziński – redaktor naczelny Wydawnictwa Naukowego

Recenzent

dr hab. Eryk Kosiński prof. UAM

Redakcja językowa

Katarzyna Maziarz

Korekta

Małgorzata Szczęsna

Redakcja techniczna i skład komputerowy

Wiesława Mazurkiewicz

Projekt okładki

Joanna Dubois-Mosora

© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2016

ISBN 978-83-7972-075-0

ISSN 0860-2751

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Wydanie I. Ark. wyd. 11,0. Ark. druk. 16,6. Format A5

Polski gaz łupkowy – ziemia obiecana, ziemia zaniedbana

Redaktor

Tylko sprawne państwa mogą prowadzić skuteczną politykę surowcową

J. Hausner (red.), *Polityka surowcowa Polski.*

Rzecz o tym, czego nie ma, a jest bardzo potrzebne, Kraków 2015, s. 115

Spis treści

Słowo wstępne (Rajmund Molski)	13
--------------------------------------	----

Małgorzata Weronika Greßler

Zalecenie Komisji z dnia 22 stycznia 2014 roku
w sprawie podstawowych zasad rozpoznawania
i wydobywania węglowodorów (takich jak gaz łupkowy)
z zastosowaniem intensywnego szczelinowania hydraulicznego
– zagadnienia węzłowe

Wprowadzenie	19
1. Charakter prawny zaleceń	23
2. Podstawowe zasady rozpoznawania i wydobywania węglowodorów z zastosowaniem intensywnego szczelinowania hydraulicznego ..	25
Zakończenie	28

Marzena Radziun

Wybrane zagadnienia regulacji prawnej wydobywania gazu łupkowego
w Stanach Zjednoczonych Ameryki

Wprowadzenie	30
1. Zagrożenia dla środowiska naturalnego związane ze szczelinowaniem hydraulicznym – rozwiązania w prawie amerykańskim	31
1.1. Amerykańskie prawo ochrony środowiska na poziomie federalnym i stanowym	31
1.2. Jakość wody pitnej a szczelinowanie hydrauliczne	32
2. Rozłączność własności gruntu i złóż mineralnych	37
3. <i>Subsurface trespass</i> , czyli bezprawne przekroczenie granic własności złóż kopalin	41
Zakończenie	42

Marzena Radziun

Wybrane zagadnienia regulacji prawnej wydobywania gazu łupkowego w Wielkiej Brytanii

Wprowadzenie	45
1. Zarys brytyjskiej regulacji prawnej dotyczącej wydobycia gazu łupkowego	48
2. Rozłączność prawa własności ziemskiej i prawa własności do złóż w Wielkiej Brytanii	51
3. Wydobycie gazu łupkowego na tle wymogów regulacyjnych prawa ochrony środowiska	54
4. Rola połączonej umowy operacyjnej w przedsięwzięciu wydobywczym gazu łupkowego	56
5. Perspektywy regulacyjne wydobywania gazu łupkowego w Wielkiej Brytanii	58
Zakończenie	59

Małgorzata Weronika Greßler

Wybrane rozwiązania prawne dotyczące wydobywania gazu ziemnego ze źródeł niekonwencjonalnych w systemie legislacyjnym Niemiec

Wprowadzenie	60
1. Zezwolenie na poszukiwanie kopalin oraz pozwolenie na ich eksploatację	63
2. Pozwolenia wodnoprawne	66
3. Plany przedsięwzięcia oraz ocena oddziaływania na środowisko ..	69
Zakończenie	72

Krystyna Nizioł

Wydobywanie gazu ziemnego ze źródeł niekonwencjonalnych w Polsce – konsekwencje gospodarcze (wybrane zagadnienia)

Wprowadzenie	73
1. Czynniki wpływające na szacowanie efektów ekonomicznych ...	74
2. Potencjalny wpływ wydobycia gazu łupkowego na polską gospodarkę	77
3. Konsekwencje fiskalne wydobywania gazu łupkowego w Polsce i ich uwarunkowania	80
Zakończenie	84

Marlena Ballak

Gaz łupkowy jako element bezpieczeństwa energetycznego Polski
– zagrożenia i wyzwania

Wprowadzenie	86
1. Definicja bezpieczeństwa energetycznego	87
2. Struktura zużycia surowców gazowych w UE i w Polsce.	91
3. Regulacje prawne w zakresie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście pozyskania gazu łupkowego	95
4. Ocena szans i zagrożeń wydobycia gazu łupkowego jako element bezpieczeństwa energetycznego	101
Zakończenie	105

Rajmund Molski

Koncesjonowanie działalności gospodarczej w zakresie
pozyskiwania gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych
w świetle polskiego prawa

Wprowadzenie	109
1. Ramy prawne koncesjonowania działalności gospodarczej w zakresie pozyskiwania gazu ze złóż niekonwencjonalnych	115
2. Działalność podlegająca reglamentacji za pomocą koncesji węglowodorowych	118
3. Podmioty uprawnione do ubiegania się o koncesje węglowodorowe	123
4. Organy administracji publicznej właściwe w sprawach koncesji węglowodorowych oraz współdziałanie tych organów	126
5. Postępowanie w sprawie koncesji węglowodorowych	130
5.1. Postępowanie kwalifikacyjne	130
5.2. Postępowanie przetargowe	134
5.2.1. Czynności informacyjno-publikacyjne	135
5.2.2. Oferta i warunki przetargu	135
5.2.3. Przetarg	137
5.2.4. Umowa o współpracy	138
5.2.5. Udzielenie i odmowa udzielenia koncesji	140
5.2.6. Niedopuszczalność udzielenia promesy koncesji węglowodorowej	144

5.3. Przestrzenny i czasowy zakres obowiązywania koncesji węglowodorowych	145
5.4. Treść koncesji węglowodorowych	147
5.5. Zabezpieczenie należytego korzystania z koncesji węglowodorowych	148
5.6. Decyzja inwestycyjna	150
5.7. Przenoszenie, zmiana, cofnięcie i wygaśnięcie koncesji węglowodorowych	151
5.7.1. Przenoszenie koncesji węglowodorowych	151
5.7.2. Zmiana koncesji węglowodorowych	155
5.7.3. Cofnięcie i ograniczenie koncesji węglowodorowych	157
5.7.4. Wygaśnięcie koncesji węglowodorowych	159
5.8. Kontrola decyzji w przedmiocie koncesji węglowodorowych	160
6. Polityka koncesjonowania działalności gospodarczej w zakresie pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego	162
Zakończenie	165

Krystyna Nizioł

Daniny publiczne związane z opodatkowaniem gazu ziemnego
ze źródeł niekonwencjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem
specjalnego podatku węglowodorowego

Wprowadzenie	167
1. Daniny publiczne związane z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem węglowodorów	169
1.1. Daniny publiczne ustalone w Prawie geologicznym i górniczym	169
1.1.1. Opłaty – wprowadzenie	169
1.1.2. Wynagrodzenie za informacje geologiczne	170
1.1.3. Opłata za udzielenie koncesji	171
1.1.4. Opłata eksploatacyjna	172
1.1.5. Opłata dodatkowa i opłata podwyższona	172
1.1.6. Wynagrodzenie za użytkowanie	173
1.2. Inne podatki	174
1.2.1. Podatek od nieruchomości	174

1.2.2. Podatki dochodowe od osób fizycznych i od osób prawnych	179
1.3. Podatki związane z wydobywaniem węglowodorów.....	180
1.3.1. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	180
1.3.2. Specjalny podatek węglowodorowy	182
1.3.2.1. Przesłanki wprowadzenia specjalnego podatku węglowodorowego	182
1.3.2.2. Istota specjalnego podatku węglowodorowego	183
1.3.2.3. Podatnicy specjalnego podatku węglowodorowego	184
1.3.2.4. Podstawa opodatkowania w specjalnym podatku węglowodorowym	185
1.3.2.5. Stawka w specjalnym podatku węglowodorowym.....	187
1.3.2.6. Skutki wprowadzenia specjalnego podatku węglowodorowego	188
Zakończenie	189

Radek Rafał Wasilewski

Spółeczna odpowiedzialność biznesu (CSR)

– zagadnienia ogólne, prawo oraz gaz łupkowy w Polsce

Wprowadzenie	192
1. Geneza oraz rozwój CSR	193
2. Współczesne ujęcie CSR	195
3. CSR a system norm prawnych.....	197
4. Zagrożenia i korzyści z wydobycia gazu łupkowego w Polsce wobec prawa oraz CSR	202
Zakończenie	205

Abstract (Marzena Radziun)..... 207

Noty o autorach..... 209

Słowo wstępne

Prezentowana publikacja jest drugą z kolei książką stanowiącą owoc wspólnego wysiłku badawczego pracowników i doktorantów Katedry Prawa Gospodarczego Publicznego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Pierwszą była praca pt. *Rynek energii elektrycznej. Wybrane aspekty prawne i techniczne*¹, której tematem przewodnim stały się prawne oraz techniczne problemy i dylematy rozwoju polskiej elektroenergetyki. Zarówno poprzednie, jak i obecne opracowanie mieści się w tym samym nurcie badawczym, inspirowanym przekonaniem o fundamentalnym znaczeniu energii w obecnym świecie. Współczesna cywilizacja opiera się na szerokim dostępie do energii i bez stałego, nieprzerwanego zaopatrzenia w nią trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie nowoczesnych społeczeństw². Dostęp do surowców energetycznych, w tym gazu ziemnego, będącego obecnie jednym z najważniejszych nośników tak energii kopalnej, jak i energii w ogóle, stanowi zatem od lat jeden z kluczowych elementów struktury bezpieczeństwa narodowego poszczególnych państw oraz stabilności systemu międzynarodowego³. To z kolei implikuje poważne wyzwania dla współczesnego państwa i prawa. Wyzwania te w naturalny sposób

---

¹ *Rynek energii elektrycznej. Wybrane aspekty prawne i ekonomiczne*, pod red. R. Molskiego, Szczecin 2013. Publikacja ta była pokłosiem konferencji naukowej zorganizowanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego 6 listopada 2012 r., zatytułowanej: „Rynek energii elektrycznej w nowej perspektywie prawa energetycznego”. W gronie autorów tej pracy zbiorowej znaleźli się też eksperci spoza Uniwersytetu Szczecińskiego.

² E. Kosiński, *Cele i prawne instrumenty regulacji sektora gazu ziemnego w UE*, w: *Prawne uwarunkowania konkurencji na rynku gazu*, pod red. B. Popowskiej, E. Kosińskiego, P. Lissonia, Warszawa 2015, s. 5–6; zob. też R. Molski, *Przedmowa*, w: *Rynek...*, s. 7.

³ I. Orzechowska, *Gaz łupkowy a Polska w euroatlantyckiej przestrzeni bezpieczeństwa*, w: *Gaz łupkowy. Przekleństwo czy zbawienie dla Polski?*, pod red. Ł. Szałaty, J. Zwoździaka, Wrocław 2012, s. 83.

urastają do jednego z najważniejszych problemów badawczych publicznego prawa gospodarczego.

O ile wcześniejsza z wymienianych publikacji odnosiła się do elementu składowego energetyki klasyfikowanego jako podsektor elektroenergetyczny, o tyle niniejsza książka koncentruje się na podsektorze surowcowo-paliwowym, a ściślej rzecz biorąc, podsektorze gazu ziemnego pozyskiwanego ze złóż niekonwencjonalnych, kojarzonego zwykle z tzw. gazem łupkowym⁴. Nawiasem mówiąc, podsektor gazu niekonwencjonalnego (łupkowego) jest elementem podsektora gazu ziemnego – nie funkcjonuje samodzielnie⁵. Należy też zastrzec, że klasyfikacja ta, jak każda inna, ma charakter konwencjonalny (umowny), a w obiegu powszechnym podstawowe podsektory (części) sektora energetycznego określa się również mianem „sektorów”⁶.

Głównym przedmiotem analiz w prezentowanej publikacji uczyniono prawne aspekty rozwoju podsektora gazu niekonwencjonalnego, jednakże z uwagi na wielowymiarowy charakter tego zagadnienia i zgodnie z postulatem wielopłaszczyznowego badania prawa uwzględniono też pozaprawne (głównie ekonomiczne i społeczne) determinanty i uwarunkowania rozwoju tego obszaru energetyki.

Teoretyczna i praktyczna doniosłość i aktualność podjętego problemu badawczego nie powinna budzić wątpliwości. Wystarczy wspomnieć, że zagospodarowanie niekonwencjonalnych złóż węglowodorów zyskało miano największej rewolucji energetycznej XXI wieku⁷. I nawet jeśli jest w tym stwierdzeniu pewna doza przesady, to przecież nie da się zaprzeczyć, że rewolucja łupkowa w Stanach Zjednoczonych już zmieniła oblicze energetyczne świata⁸. Z dru-

---

⁴ W sprawie klasyfikacji części składowych sektora energetycznego zob. A. Dobroczyńska, L. Juchniewicz, B. Zaleski, *Regulacja energetyki w Polsce*, Warszawa–Toruń 2001, s. 44.

⁵ *Gazowa (r)ewolucja w Polsce*, http://www.orn.pl/PL/BiuroPrasowe/Publikacje/Documents/gazowa_r_ewolucja_w_polsce.pdf, s. 19 [15.06.2016].

⁶ Zob. A. Dobroczyńska (red.), *Energetyka w Unii Europejskiej: droga do konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu*, Warszawa 2003, s. 3.

⁷ Zob. M. Rutkowski, *Historia poszukiwań gazu łupkowego*, <http://infolupki.pgi.gov.pl/technologie/historia-poszukiwan-gazu-lupkowego> [15.06.2016].

⁸ Zob. E. Wyciszekiewicz (red.), *Gaz łupkowy – szanse i wyzwania dla Polski i Unii Europejskiej w świetle doświadczeń amerykańskich i rozwoju międzynarodowego rynku gazu*, Warszawa 2011, s. 7 i n.; P. Janusz, M. Kaliski, A. Szurlej, *Rewolucja łupkowa a zmiany na rynku gazu skroplonego*, „Gospodarka Surowcami Mineralnymi” 2015, t. 31, nr 3, s. 5 i n.;

giej zaś strony, nie ziszcili się, co prawda, roztaczane nazbyt pochopnie wizje gazowego (łupkowego) eldorado w Polsce⁹, ale nie jest to dostateczny powód, aby przestać zajmować się tą problematyką. Po pierwsze bowiem, zakładając nawet skrajnie pesymistyczne prognozy w kwestii możliwości przemysłowego (komercyjnego) pozyskiwania w Polsce gazu niekonwencjonalnego w dającej się przewidzieć przyszłości, *nolens volens* będziemy, jak to się zresztą już dzieje, odczuwali skutki rewolucji, czy jak kto woli (zwłaszcza w Europie) – ewolucji łupkowej – dokonującej się w innych krajach (notabene skutki te są dla nas jak dotąd nader korzystne)¹⁰. Po drugie, przyjmując scenariusz bardziej optymistyczny, zakładający, że w sprzyjających warunkach makroekonomicznych i dzięki rozwojowi nowych technologii wydobywczych uda się uruchomić w Polsce rentowną eksploatację gazu niekonwencjonalnego, niezbędne jest stworzenie przyjaznego klimatu inwestycyjnego oraz ram organizacyjno-prawnych, zachęcających do prowadzenia prac poszukiwawczych i eksploatacyjnych, mając przy tym na względzie interesy bezpieczeństwa surowcowego państwa.

Warto w tym kontekście odnotować przyjęte w projekcie *Polityki energetycznej Polski do 2050 roku*¹¹ założenie, że w perspektywie długoterminowej

---

M. Tarnawski, *Wpływ amerykańskiej rewolucji gazowej na międzynarodowe rynki – implikacje ekonomiczne i polityczne oraz znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego*, w: I. Albrycht (red.), *Gaz niekonwencjonalny – szansa dla Polski i Europy? Analiza i rekomendacje*, Kraków 2011, s. 61 i n.; B. Wiśniewski, *Promises and Pitfalls of the North American Shale-Gas Revolution: Global Implications and Lessons for Europe*, „The Polish Quarterly of International Affairs” 2011, nr 3, s. 95 i n.; F. Umbach, *The Unconventional Gas Revolution and the Prospects for Europe and Asia*, „Asia Europa Journal” 2013, t. 11, nr 3, s. 305 i n.; Q. Wang, X. Chen, A.N. Jha, H. Rogers, *Natural gas from shale formation – The evolution, evidences and challenges of shale gas revolution in United States*, „Renewable and Sustainable Energy Reviews” 2014, t. 30, s. 1 i n.

⁹ Zob. A. Potarzycka, *Magia gazu łupkowego w Polsce – dlaczego oczarował polskie media, polityków, społeczeństwo?*, w: *Gaz łupkowy...*, s. 91 i n.

¹⁰ Zob. O.L. Anderson, *Shale revolution or evolution: opportunities and challenges for Europe*, „The Global Business Law Review” 2013, t. 4, nr 1, s. 1 i n.; J. Bellell, *The Shale gas ‘revolution’ in the United States: Global Implications, Options for the EU*, 2013 http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2013/491498/EXPO-AFET_SP%282013%29491498_EN.pdf [15.06.2016]; *Shale gas in Europe: Revolution or evolution*, 2013, [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Shale_gas_in_Europe_revolution_or_evolution/\\$FILE/EY-Shale_gas_in_Europe-revolution_or_evolution.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Shale_gas_in_Europe_revolution_or_evolution/$FILE/EY-Shale_gas_in_Europe-revolution_or_evolution.pdf) [15.06.2016].

¹¹ Projekt *Polityki energetycznej Polski do 2050 roku*, Warszawa, sierpień 2015, <http://bip.me.gov.pl/node/24670> [15.06.2016].

konieczne będzie optymalne wykorzystanie potencjału Polski w zakresie gazu ziemnego ze złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych. W tym celu konieczne będzie prowadzenie intensywnych geologicznych prac poszukiwawczych. Jeśli potwierdzą się optymistyczne prognozy dotyczące gazu ze złóż niekonwencjonalnych, surowiec ten może odegrać kluczową rolę w zwiększeniu konkurencyjności gospodarki oraz w zmianie struktury paliwowej bilansu energetycznego.

Dotychczas przeprowadzone prace poszukiwawcze nie pozwalają na jednoznaczne oszacowanie potencjału gazu w złożach niekonwencjonalnych, ponieważ dostępne dane mają charakter szacunkowy i cechują się daleko posuniętą rozbieżnością ocen. Zasadne jest jednak kontynuowanie prowadzonych projektów badawczych i poszukiwawczych przynajmniej do momentu, kiedy liczba wykonanych odwiertów umożliwi dokonanie wiarygodnych szacunków wielkości złóż, które będą mogły stanowić podstawę do dokonania analizy opłacalności eksploatacji. Potwierdzenie wolumenu zasobów gazu niekonwencjonalnego i ich aktywacja miałyby znaczący wpływ na kierunek zmian nie tylko w zakresie rynku gazu ziemnego, lecz także szerzej w polskim sektorze energetycznym¹².

Dobór zagadnień będących przedmiotem analiz zawartych w przedkładanej publikacji jest zróżnicowany, o co nietrudno z uwagi na wysoce interdyscyplinarny i wielowątkowy charakter tytułowej problematyki. Dobór ten nie jest jednak ani przypadkowy, ani tym bardziej wyczerpujący. Pierwszy spośród merytorycznych rozdziałów zawiera syntetyczny ogląd jednego z unijnych aktów prawnych typu *soft law*, wyrażających stanowisko Unii Europejskiej (dalej: Unia lub UE) w kwestii budzącej wiele kontrowersji – technologii pozyskiwania gazu z formacji łupkowych za pomocą szczelinowania hydraulicznego. Opracowanie to sygnalizuje ważny kontekst wpływu unijnego porządku prawnego na kształtujące się często dopiero porządki prawne państw członkowskich Unii

---

¹² Tamże, s. 13 i 22; zob. też D. Kryzia, J. Gawlik, *Perspektywy gazu z łupków w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk” 2012, nr 82, s. 5 i n.; M. Kołaczkowski, *Liberalizacja rynku gazu i wzrost bezpieczeństwa energetycznego w kontekście rozwoju sektora gazu niekonwencjonalnego w Polsce*, w: I. Albrycht (red.), *Gaz...*, s. 125 i n.

w zakresie eksploracji i eksploatacji gazu niekonwencjonalnego¹³. Trudne do usprawiedliwienia byłoby też pominięcie doświadczeń innych krajów w zakresie kształtowania i wdrażania prawa regulującego rozwój podsektora gazu niekonwencjonalnego. Z tego też względu sporo miejsca (a ściślej – trzy kolejne rozdziały) poświęcono komparatystycznym analizom wybranych problemów prawnych regulacji tego obszaru energetyki w: (1) Stanach Zjednoczonych – kolebce rewolucji łupkowej; (2) Wielkiej Brytanii – uznawanej za drugi po Polsce kraj europejski najbardziej zaangażowany w rozwój podsektora gazu łupkowego oraz (3) Niemczech jako kraju stosunkowo sceptycznie nastawionego do projektu łupkowego. Atrybutem łączącym pięć kolejnych rozdziałów jest ich wyraźne odniesienie do polskiej rzeczywistości (zwłaszcza prawnej i ekonomicznej). Cztery z nich poświęcono tak fundamentalnym problemom implikowanym rewolucją (ewolucją) łupkową, jak: (1) potencjalne konsekwencje ekonomiczne związane z poszukiwaniem i wydobywaniem gazu ze źródeł niekonwencjonalnych w Polsce; (2) wpływ rozwoju podsektora gazu niekonwencjonalnego na bezpieczeństwo energetyczne Polski; (3) koncesjonowanie pozyskiwania gazu ze złóż niekonwencjonalnych w świetle polskiego prawa oraz (4) obciążenia fiskalne tej działalności w Polsce. Ostatni rozdział porusza problematykę społecznej odpowiedzialności biznesu (ang. *corporate social responsibility*, CSR), w Polsce dopiero od niedawna obecną w dyskursie publicznym (w tym prawniczym). Zważywszy choćby na społeczne kontrowersje towarzyszące często, czy wręcz notorycznie, przedsięwzięciom związanym z pozyskiwaniem gazu łupkowego, skonfrontowanie ich z ideą CSR wydaje się ze wszech miar zasadne.

Intencją autorów prezentowanej książki, która jest bodaj pierwszą w polskim piśmiennictwie publikacją o charakterze monograficznym poświęconą specjalnie problematyce prawnej pozyskiwania gazu ze złóż niekonwencjonalnych, było włączenie się w dyskurs naukowy na ten jakże ważki i ciągle aktualny temat. Autorzy żywią przy tym nadzieję, że przedstawione w pracy wieloaspektowe ujęcie tego zagadnienia okaże się użyteczne i inspirujące zarówno dla nauki, jak i praktyki stosowania prawa.

Rajmund Molski

---

¹³ Ogólny przegląd prawa UE mającego wpływ na pozyskiwanie gazu z formacji łupkowych prezentuje P. Szlagowski, *Eksploatacja gazu niekonwencjonalnego w świetle prawa UE: przegląd istotnego prawodawstwa*, w: I. Albrycht (red.), *Gaz...*, s. 77.

71-101 Szczecin, ul. Mickiewicza 66
tel. 91 444 20 06, tel./faks 91 444 21 52
e-mail: wydawnictwo@univ.szczecin.pl
www.wn.usz.edu.pl

ISBN 978-83-7972-075-0

9 788379 720750